

דף לימוד
לחג השבועות
פנים
מאירות

(כיתות ד-ט)

לפתוח באור:

- האם כגשתם פעם מישהו שהפנים שלו היו מאירות? איך נראות פנים מאירות? (אפשר להזמין את הלומדים להדגים את המראה)
- מה הייתה התחושה שלכם בפגישה הזו?
- מה גרם לפנים להאיר?

פנים קורנים - פני משה

בנתינת הלוחות השניים, משה יורד מהר סיני ופניו מאירות:
ויהי, בְּרִדַת מֹשֶׁה מֵהַר סִינִי, וּשְׁנֵי לַחַת הַעֲדֻת בְּיַד-מֹשֶׁה, בְּרִדְתּוֹ מִן-הָהָר; וּמֹשֶׁה לֹא-יָדַע, כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו--בְּדַבְּרוֹ אֹתוֹ. וַיֵּרָא אֶהְרֶן וְכָל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֶת-מֹשֶׁה, וְהִנֵּה קָרַן, עוֹר פָּנָיו; וַיֵּרְאוּ, מִגִּשְׁת אֵלָיו.... וַיְכַל מֹשֶׁה, מִדַּבֵּר אִתָּם; וַיִּתֵּן עַל-פָּנָיו, מַסּוּהָ. וּבָבֹא מֹשֶׁה לִפְנֵי ה', לְדַבֵּר אִתּוֹ, יִסִּיר אֶת-הַמַּסּוּהָ, עַד-צֵאתוֹ; וַיֵּצֵא, וַדַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֵת, אֲשֶׁר יָצְוָה. וַרְאוּ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל, אֶת-פָּנֵי מֹשֶׁה, כִּי קָרַן, עוֹר פָּנָיו מֹשֶׁה; וְהָשִׁיב מֹשֶׁה אֶת-הַמַּסּוּהָ עַל-פָּנָיו, עַד-בֹּאוֹ לְדַבֵּר אִתּוֹ. (שמות לד כט-לד)

- מה קרה לפנים של משה כשירד מהר סיני בפעם השנייה?
- מה קורה לעם כשהם רואים את הפנים הקורנים?
- מתי משה נמצא עם המסווה ומתי הוא ללא המסווה? מדוע?
- מה מאיר, מה קורן בפניו של משה?
- האם יש לדעתכם קשר בין הארת פנים לפניו הקורנות של משה?

פניו של משה קורנים מהמפגש עם ה', הוא הצינור לקבלת דברי ה' והעברתם לעם. התורה שניתנה, הופכת להיות חלק ממשה, והוא קורן את אור ה'. כשמשה מקבל או מוסר את דברי ה' הוא ללא המסווה, הוא עצמו מסמל ומייצג את הקשר בין ה' לבין העם.

פנים מאירים - פניו של ר' אבהו

נמשיך ונקרא סיפור על ר' אבהו שכניו האירו (לאחר הקריאה הראשונה אפשר להזמין לומדים שיציגו את הסיפור):

ר' אבהו ירד לטבריא
ראוהו תלמידיו של ר' יוחנן ופניו מאירים
אמרו לפני ר' יוחנן: מצא ר' אבהו מטמון.
אמר להם: למה?
אמרו לו: פניו מאירים.
אמר להם: אולי תורה חדשה שמע.
עלה אצלו
אמר לו: מה תורה חדשה שמעת?
אמר לו: תוספתא עתיקה.
וקרא עליו "חכמת אדם תאיר פניו"
(תרגום של ירושלמי שבת פ"ח, ה"א)

מה רואים התלמידים בכניו של ר' אבהו? וכיצד הם מבינים זאת?

ר' יוחנן מבין אחרת מתלמידיו את מראה פניו של ר' אבהו, מה לדעתו גורם להארת הפנים?

ר' אבהו עונה לר' יוחנן שלא תורה חדשה היא הסיבה להארת הפנים, אלא תוספתא עתיקה-לימוד עתיק. מדוע לדעתכם דווקא לימוד זה גרם לר' אבהו להארת הפנים?

ר' יוחנן מדגיש ואומר שהחכמה שנובעת מהאדם, מר' אבהו, היא זו שמאירה את פניו. כיצד מתחדש הפסוק 'חכמת אדם תאיר פניו' לכי הסיפור הזה?

הפנים של מי הוא לדעתכם - של ר' אבהו או של ר' יוחנן?

הסיפור על ר' אבהו, עוסק גם הוא בהארת הפנים שנובעת מלימוד תורה. תלמידו ר' יוחנן שרואים את פניו המאירות של ר' אבהו, חושבים שאולי הן מאירות בשל מטמון (חומרי ככל הנראה), ר' יוחנן מציע פרשנות אחרת- ששמע תורה חדשה, אך ר' אבהו מדייק עוד ועונה שהלימוד העתיק- תוספתא עתיקה, היא זו שמאירה את פניו. הלימוד העתיק, הגילוי בו הוא החידוש בו והוא זה שמאפשר את הארת הפנים.

חכמת אדם תאיר פניו

ר' יוחנן מחדש עליו את הפסוק- חכמת אדם תאיר פניו- ואולי אפשר לפרש ולדרוש שאין הוא מדבר רק בכניו הלומד עצמו אלא בכניו השומע ממנו. אולי פניו של ר' אבהו בחידוש שאמרו לר' יוחנן האירו את פניו ר' יוחנן. הסיפור של ר' אבהו, מצייר אפשרות אחרת של תחושה מול הפנים המאירות, בניגוד לבני ישראל שיראו מלגשת אל משה שכניו קורנים, הסיפור על ר' אבהו מצייר אפשרות שהלימוד יוצר קשר ומאיר את הפנים של האחר שלומד איתנו.

הארת פנים

כיצד התורה יכולה להאיר את הפנים?

האם יש פעם שדברי תורה ששמעתם ממישהו אחר האירו את הפנים שלכם?

האם הייתה פעם שהלימוד המשותף האיר לך דברים חדשים?

איזה לימוד (נושא או אופן לימוד) נראה לכם שיכול לגרום להארת פנים?